

KARTELL İÇİN TÖREN HATASI / FOTOGRAF: ARI VERSLUIS / 2004

MÜZEDEKİ “KÖTÜ KOPYALAR”

İşlerinizi en iyi şekilde tanımlayan kelimeler hangileridir?

Rahatsız edici ve/veya varolan yapım süreçlerini yeniden tanımlayan.

Sizin için “tasarım karşıtı” diyorlar, doğru mu? Bununla beraber, “zayıf kavramsalılığı”, “eleştirel olmayan tasarımcı tayfasını”, “markalaşmayı” ve “akılcı pazar mekanizması”nı eleştiriyorsunuz. Size sormak istediğim, bunların arasından hangilerini değiştirdiniz veya değiştirmek istiyorsunuz?

Tüm bunların doğru olduğunu söyleyebilirsiniz, ancak bu bir niyet değil sadece bir sonuçtur. Öğrencilerime öğretmeye çalıştığım şey; tarihi farkındalık, bir gerçeklik duygusu. Vivienne Westwood’dan alıntı yapmak gerekirse: ‘Geçmiş hakkında öğrendiğiniz zaman geleceği görebilirsiniz.’ Onlara felsefe, edebiyat, mimarlık teorisi okutuyorum ve birçok Hollywood filmi seyrettiriyorum. Hollanda tasarım spektrumunun tamamından sadece ufak bir parça temsil ediliyor, bu parçayı faktör iki ile büyütmek büyük bir şans olurdu.

“Küratör” dediğimizde ne anlıyorsunuz? Sizin küratörlüğe bakışınız nedir?

156 TRENDSETTER * MART * 71

Hollanda’da küçük bir sahne olduğu için tamamıyla bağımsız değiller. Veya şöyle söyleyeyim; Sanatçılar ve tasarımcılarla olan kişisel ilişkilerinin baskısı yüzünden, istediklerini yapmakta özgür değiller. Sonuç, Hollanda veya yurtdışındaki tasarım ve sergilerde görülüyor. Heryerde aynı grup, para ve tanıtımın da bununla oldukça ilgisi var tabii... Bir şey iyi sattığında ya da çok fazla tanıtımı yapıldığında, bu onun iyi bir tasarım parçası olduğu anlamına gelmez. Küratörler bu tip “başarı”ya karşı oldukça hassas gibi görünüyorlar, ödevlerini daha iyi yaptıkları zaman, sergilemek için Marcel Wanders&Co’dan daha ilginç şeylerin olduğunu öğrenecekler.

İstisnalar tabii ki var... Rotterdam’daki Museum Boijmans van Beuningen’i ilk kez ziyaret ettiğimde, orada aşırı derecede farklı bir şeylerin olduğunu biliyordum. Ancak, bunun kendi planını çizen ve görsel sergileri, kendisini Hollanda tasarım sahnesinin içine fazla sokmadan yapan tek bir küratörün işi olduğu hakkında çok az şey biliyordum. Adam; yürüyen bir tasarım ansiklopedisi, son mohikanlardan biri. Adı: Thimo te Duits.

BAS VAN BEEK, ROTTERDAM, HOLLANDA’DA YAŞIYOR. GERRIT RIETVELD ACADEMY’DE DERS VEREN BEEK’İN İŞLERİ; TASARIM VE POLİTİKA ARASINDAKİ İLİŞKİYİ ARAŞTIRIRKEN, ÇOĞUNLUKLA PROPOGANDA GİBİ ALGILANABİLİR... BEEK, KISA BİR SÜRE ÖNCE İTÜ ÖĞRENCİLERİ İÇİN; TASARIM İŞLEYİŞİ HAKKINDA BİR WORKSHOP GERÇEKLEŞTİRDİ, ANCAK CÜMLELERDEN ÇIKAN SONUÇ, PEK MEMNUN KALMADIĞI YÖNÜNDE. ÖNERİSİ, ‘TASARIM TERAPİSİNİN, KENDİ İÇİNDE İYİ BİR DERS OLACAĞI...’

SÖYLEŞİ: DUKET BAYDAR

PREQUELS: TEK KOLLU MELEZLE İSA
FOTOĞRAF: ARI VERSLUIS
ACHMEA ART KOLEKSİYONU
2007

Bu bağlamda, bize yaptığınız provokatif işlerden örnek verebilir misiniz?

Her zaman kendimi, 'tasarımda daha sert bir yanını ortaya koyan, varolanların kısıtlamaları içerisinde çalışabilecek, alternatif üretim metodlarını tanımlayan bir gerçekçi' olarak görmüşümdür. Ben, bilinçli olarak sınırları ihlal ederek değil ama tasarımda varolan hassas yerlere parmak basarak, ifade özgürlüğünü suistimal ediyorum. Taklit vazolarım bu noktaya işaret ediyor. Onları tanınan ve az tanınan tasarımcılardan kopyaladım. Bu, benim başımı bir çok derde soktu. Kopyalar çok kötü yapılmıştı, kaba kenarlar, spreyci boya...vs Benim tasarım kopyalarımın "ilham" olarak kullandıkları, genellikle sanat kavramları veya tasarımda kullanılan kavramların daha öncekilerinden "yeni" ürünler yapan birebir kopyalarıydı. Ancak ben, benimkilerin birebir kopyalar olmasından emin oldum. Diğer tasarımcılar başarısız oldu, çünkü ben hiçbir şeyi değiştirmemeyi tercih ettim ve özünde aynı aktivitenin içinde buldukları zaman, onlardan çaldım. Başarı ise, Museum Boijmans van Beuningen bu seramik koleksiyonunu satın aldığı zaman geldi. Wieki Somers ve Hella Jongerius'un orijinal vazoları, müzenin koleksiyonunda yok ama benim "kötü" kopyalarım var:)

Somut olarak genellikle bulunmuş malzemeler... Soyut olarak rastlantının estetiği ile çalışıyorsunuz. Zaman içerisinde, somut ve soyut malzemelerinize eklemeyi düşündüğünüz başka şeyler de olacak mı?

Hiçbir şey yapmamak da kendi içinde bir hedef, o yüzden malzeme eklemekten çok çıkaracağım. Çıplak, özüne kadar soyacağım.

Tasarımcılar ve çok uluslu şirketler arasındaki ilişkiyi araştırırken, bulduğunuz en önemli şey neydi?

Bu şirketlerle çalışmak için, bütün görevleri alanlar yine aynı grup. Yerinde 'mini bir Hollanda tasarımı tekeli' olduğuna inanmak için sebepim var. Droog gibi kurumlar ve Lidewij Edelkoort gibi kişilerin çok büyük etkisi var. Başka bir deyişle; eğer onların telefon defterinde değilseniz, çok uluslular için çalışmanız neredeyse imkansız.

KENDİNE GÖNDERME YAPAN KENDİ PORTRESİ
FOTOĞRAF: ARI VERSLUIS
2007

RIP-OFFS
FOTOGRAF: ARI VERSLUIS
DOJIMANS VAN DEUNINGEN ROTTERDAM
KOLEKSİYONU / 2005

Bize "Prequel Series"den bahseder misiniz?

Ah evet, Allah'ın unuttuğu bir yerden, 1000kg'lık ticari alçı aldım (kilosu 2 Avro). Bu alçıların, Hollanda tasarım endüstrisinden bile daha büyük olabilecek kadar büyük bir endüstrisi var. Orta yaş krizindeki ve "yaratıcı" olmak isteyen kadınların ihtiyacını karşılıyor. Den Bosch'daki European Ceramic Center'da farklı alıcılardan iki parçayı birleştirdim ve birbirlerine uymaları için ek parçalar yaptım. Bu, vazoları yapmadığım "Rip-off" serisinden bir adım geride, "Prequels" için alçı yapmadım sadece düzelttim. Sonuç şaşırtıcıydı, parçalar arasındaki doldurulmuş boş alanlar yeni şekiller oluşturdu. Bazı ticari alçılara dokunmadım, çünkü kendi içlerinde çok katıydılar ve böylelikle onları aşmak mümkün değildi. Onları üç versiyonda yaptım; gümüş, gün aydınlığı yeşili ve beyaz sprey boya... Sonucusu için Antistrot'tan, onun için illüstrasyonlar hazırlamasını istedim. Beyaz sır mükemmel değil ve ona farklı, ek bir özellik katan ufak delikleri var.

Amsterdam-Beek Gerrit Rietveld Academy ile nasıl bir bağlantınız var? Burada, nasıl bir eğitim anlayışına sahipsiniz?

Gerrit Rietveld Academy'de 2 sene önce ders ver-

meye başladım. İlk başta bunu yapmak için biraz tereddütlüydüm, çünkü oldukça prestijli bir okul. Öğrenciler ve öğretmenler arasında genel bir snobluk, seçkin bir tavır olacağını düşünmüştüm. Bu doğru değildi, bütün öğrenciler oldukça yetenekli. Ben, onların Hollanda tasarım sahnesine karşı eleştirel bir şekilde düşüncelerini sağlamak için çalışıyorum ve onlar da bunu seviyorlar. Türkiye'deki eğitim sistemiyle ilgili ise çok rahatsız edici bir şey var. Fazlasıyla geleneksel, muhafazakar, gülünç... İTÜ'de bir atölye çalışması yaptım, bir ay boyunca şoktaydım. Öğrenciler kendilerini yaratıcı sürece sokamıyorlar, yapmaları için benim ellerinden tutmam gerekti. İyi bir tasarımcı veya sanatçı olmak için üniversite veya master programı mezunu olmanıza gerek olmasa da biraz rehberlik almanız iyi bir şey, bu ilişkinizi düzeltmek için bir danışmana gitmenizle aynı yere çıkıyor. Tasarım terapisi, kendi içinde iyi bir ders olabilirdi.

Bu günlerde üzerinde çalıştığınız projeler neler?

Çok uluslulardan iş beklediğim için, kendi kendime başlamaya karar verdim. Unilever ve McDo-

nald's küreselleşmenin işe yaramadığını farkettiler ve yerel pazarlar için ürünlerini yerelleştiriyorlar. Burada alabildiğiniz Magnum çikolata örneğin Hollanda'da, aynı McDonald's daki Köfte Burger gibi, satışa sunulmuyor, onun yanında Hollanda'da kroket burger (büyük bir başarı) satılıyor. IKEA daha bu konuyla ilgilenmedi, o yüzden onun için ürünleri yerelleştiriyorum. Atatürk kaşının, logo kalitesini keşfedip; kumaş, mobilya ve seramiklere uyguluyorum. Arkadaşlarıma bu projeden bahsettiğimde 3 seçeneğim olduğunu söylediler; - Bir Türk milliyetçisi tarafından vurulacaksınız, - Küratörler bundan nefret edecek, kariyerinin sonu olacak, - Pasaportuna siyah damga yiyeceksin ve bir daha Türkiye'ye giremeyeceksin... Hâlâ hayattayım ve yeni vizemi henüz aldım, neler olacağını göreceğiz.

www.basvanbeek.com
www.archiploitation.com